

z a n á h o d u pro žalovaného řidiče (D.) neodvratitelnou, přes to, že zachoval veškeré předepsané a věcné opatrnosti při řízení silostroje a zacházení s ním, a pokud nelze škodnou událost vyvozovati ani z povahy motorového vozidla, ani ze zvláštního způsobu selhání nebo nedostatku jeho činnosti. Za uvedených podmínek, totiž jen když žalovaný provoz provede úspěšně důkaz, že tu byla proň náhoda neodvratitelná, při níž on sám všechny opatrnosti zachoval, a že nehoda nemá svoji příčinu ve vlastnostech vozidla v zákoně vytčených, lze podle § 2, odst. 1, poslední případ, autom. zák. uplatnění zproštění ze solidárního ručení za škodu i v případě podle § 3, odst. 4, autom. zák.; tím se totiž nedokazuje zavinění řidiče druhého automobilu (T.) jakožto třetí osoby ve smyslu prvního případu § 2, odst. 1, autom. zák., kterýžto důkaz vedený je n v tom směru, že nehoda povstala ze zavinění třetí osoby, musil by hledíc na to, co shora uvedeno, selhati, když třetí osobou je míněn řidič druhého silostroje, neboť ten jako osoba za provoz odpovědná není třetí osobou, jakou má na mysli § 2 autom. zák. (viz č. 9029 Sb. n. s.). O to však tu nejde, důkaz vyvinění má tu obsah zcela odlišný, jak výše byl vytčen.

Použití uvedených zásad na zjištěné skutkové okolnosti, nevyvrácené ani výtkami shora již vyřízenými, nasvědčuje správnosti právního posouzení nižších soudů, že totiž následky prýstící z T-ova nanejvýš neopatrného jednání nebylo lze odvrátiti ani při sebe větší opatrnosti řidiče D., kterou ten jak podle předpisů, tak i s věcného hlediska zachoval, že proto byly proň neodvratitelnou náhodou, která ho podle § 2, odst. 1, autom. zák. vyvinila. Neboť D. jel po své správné straně rychlostí zcela přiměřenou. Neměl důvodu, aby počítal s možností, že se mu dostane do jízdní dráhy překážka tak nenadálá, jako bylo to, že T. svým zaviněním se mu dostal do jízdní dráhy, ač silnice byla dosti široká, aby se na ní mohla bezvadně setkat obě auta a cyklista zároveň. D. nemohl předpokládati, že T. za zjištěných okolností nedovede jízdu zaříditi tak, aby se mu nepodařilo bezvadně obejiti cyklisty, a učinil, zabočuje do leva tak dalece, jak to bylo jen možné, a zmírňuje rychlost bez toho již bezvadnou, skutečně vše, ba více, než co s hlediska odborné jízdy dělati musil. Že přes to došlo k převrácení automobilu T-em, tkví jen ve skutkovém základu týkajícím se jen provozu právě dotčeného vozidla. Z vlastností motorového vozidla v zákoně vytčených, pokud se týká automobilu žalovaného, nelze vyvoditi škodnou událost.

Čís. 16788.

Odpovědnost advokáta.

Advokát, který dopustil, aby se dopisy, jež byly na něho řízeny, dostaly do rukou nepovolané osoby a aby ta osoba užívala jeho tiskopisů a razítka, a jenž neodpověděl na dotazy stran v naléhavých případech, ačkoli by byl včasnou odpovědí na dotazy mohl zabrániti aspoň

částečně škodě třetí osobě způsobené, odpovídá za škodu způsobenou jak tímto svým chováním, tak onou nepovolanou osobou zneužitím jeho tiskopisů a razítek.

(Rozh. ze dne 9. března 1938, Rv I 316/37.)

Žalobce se 24. srpna 1926 zavázal zapůjčiti majitelce hostince v P. zápůjčku 30.000 Kč, jež měla býti zajištěna na jejím domě č. p. 210 v P. Ježto se údaje Marie M. o zatížení úplně neshodovaly s žalobcovým zjištěním v pozemkové knize, žádal dopisem z 19. srpna 1926 na Marii M. vysvětlení. Poté došel dopis z 21. srpna 1926 napsaný na kancelářském papíru žalovaného a podepsaný jménem Dr. X. (žalovaného). V tom dopise označuje pisatel Marii M. za svou klientku a vysvětluje zatížení nemovitosti. Po tomto vysvětlení byla 25. srpna 1926 část zápůjčky 12.000 Kč Marii M. vyplacena. Marie M. se pak domáhala vyplacení zbytku 18.000 Kč, tvrdíc, že se její právní zástupce Dr. X. (žalovaný) zaručí osobně za to, že bude žalobci zápůjčka zajištěna knihovně v určitém pořadí. Správnost jejího tvrzení byla potvrzena telefonicky dne 8. září 1926 kanceláří Dr. X. (žalovaného) osobou, představující se jako Dr. X. (žalovaný). Žalobcův zaměstnanec tehdy ujednal, že se dostaví příštího dne do advokátní kanceláře Dr. X. (žalovaného) a vyplatí tam Marii M. zbytek zápůjčky 18.000 Kč a oznámil to též žalované Marii M. Dne 9. září 1926 se skutečně sešel s Marii M. před kanceláří žalovaného, kde je očekával pán, o němž se později žalobce dověděl, že to byl Karel A., který vystupoval tehdy jako Dr. X. (žalovaný), dal H-ovi prohlášení psané na kancelářském papíru Dr. X. (žalovaného) a podepsané jménem žalovaného, a to tohoto obsahu: »Advokát JUDr. X., obhájce ve věcech trestních (s přesnou adresou, číslem telefonu a účtu poštovního šekového úřadu) dne 8. září 1926. — P. T. správě pivovaru v P. — Prohlašuji tímto, že ručím za to, že Vaše pohledávka v obnose 30.000 Kč, slovy třicet tisíc Kč, kterýžto obnos jste mojí klientce pí. Marii M., majitelce restaurace a domu v P. č. p. 210, dnes dne 8. 9. zapůjčili, bude zaknihována na domě č. p. 210 ve vložce čís. 202 katastrální obce P., právem vlastnickým pí. Marii M. patřícím ihned a bezprostředně za pohledávkou Všeobecné záložny p-ské, tedy za obnosem v celku 153.000 Kč, slovy stopadesáttři tisíce Kč, na domě tomto váznoucím v položkách předcházejících. — V plné účtě: Dr. X. (žalovaný). Pak vyplatil H. Marii M. 18.000 Kč. Na žalobcovu urgenci o zaknihování poskytnuté zápůjčky došla odpověď ze dne 15. listopadu 1926, psaná na papíře žalovaného a podepsaná jeho jménem, kterou bylo žalobci oznámeno, že se zaknihování zápůjčky zdrželo, že však bude vykonáno. Dne 14. ledna 1937 a 3. února 1927 urgoval doporučenými dopisy žalovaného žalobce sám a dne 14. února 1927 a 5. března 1927 i svým právním zástupcem. Teprve tehdy došel právního zástupce žalobcova dopis ze dne 14. března 1927, v němž tvrzeno, že žalovanému není o celé věci nic známo. Ve sporu proti Marii M. o vrácení zápůjčky

žalovaný jako svědek udal, že o celé věci nic neví, připustil však, že blankety jsou jeho obchodním papírem a že užívaná razítka vypadají jako jeho. V trestním řízení, které bylo zahájeno proti Karlu A. pro podvod a v němž byl Karel A. zproštěn, připustil žalovaný jako svědek, že kdyby byl býval věděl, že Marii M. byla povolena zápůjčka 79.000 Kč, a kdyby se byl informoval o knihovním stavu, že by byl jednání A-ovo schválil. Přes to, že žalobce proti Marii M. podle rozsudku ze dne 27. září 1927 vedl různé exekuce, vymohl z pohledávky, činící s příslušenstvím ke dni 30. října 1930 53.231 Kč 50 h jen 14.634 Kč 16 h, kdežto s jistinou 30.000 Kč a s úroky 8.597 Kč 34 h vyšel žalobce v exekuční dražbě na dům č. p. 210 v P., na němž měla býti žalobcova pohledávka knihovně zajištěna, na prázdno. Tvrdě, že kdyby byla bývala zápůjčka na nemovitosti Marie M. včas zajištěna, byla by při rozvrhu uhrazena a že za škodu žalobci způsobenou odpovídá žalovaný, domáhá se žalobce na žalovaném advokátovi zaplacení 30.261 Kč 39 h s přísl. Nižší soudy zamítly žalobu.

Nejvyšší soud uložil odvolacímu soudu další jednání a nové rozhodnutí.

Důvody:

Dovolatel opřel žalobní nárok na náhradu škody proti žalovanému o to, a) že žalovaný odpovídá dle § 1315 obč. zák. za škodu, kterou mu způsobil A., kterého žalovaný užíval k opatření svých záležitostí, b) dále že jest odpověden za vlastní zavinění, poněvadž jako advokát neměl přenechat svou kancelář s telefonem, tiskopisy, razítkem neomezeně a bez kontroly A., čímž mu umožnil, že důvěry bylo tímto zneužito, c) a konečně že žalovaný svým jednáním anebo opominutím vytvořil vnější předpoklady, z nichž mohl dovolatel usuzovati na zmocnění A-ovo.

Prvý soud žalobu zamítl, neshledav žalobní nárok odůvodněným, při čemž vycházel ze zjištění, že žalovaný nezaměstnával A-a a že ho neužíval k obstarávání svých věcí, že žalovaný sám nic neslíbil žalobci a že také neumožnil A-ovi, aby bylo A-em důvěry mu poskytnuté zneužito.

Neměl také za zjištěno, že žalovaný věděl nebo věděti musil, že se A. za jeho zády dopouští činů, zejména i činu na žalobci spáchaného.

Neshledal také žádného zavinění na straně žalovaného. Dovolatel v odvolání napadl tento rozsudek pro nesprávné a neúplné zjištění skutečností, pro nesprávné ocenění důkazů a pro nesprávné právní posouzení, zevrubně dolíčil, v čem se jeví neúplnost zjištění, a které důkazy, závažné pro rozhodnutí věci byly prvním soudem pominuty.

Odvolací soud, omeziv se pouze na odvolací důvod právní mylnosti, a to s hlediska § 1315 obč. zák. a na to, že jde o náhradu škody z porušení přímého smluvního závazku, a neshledav tyto důvody oprávněnými, potvrdil rozsudek první stolice.

I když právní hledisko odvolacího soudu je správné a odpovídá zákonu, nelze přece schváliti jeho názor, že na věci nemohou nic změnití okolnosti uváděné při provádění odvolacího důvodu nesprávného a neúplného skutkového zjištění, poněvadž z odůvodnění odvolacího rozsudku jen plyne, že žalobní nárok není odůvodněn jen z důvodu, pokud se opírá o porušení přímého smluvního závazku a o odpovědnost dle § 1315 obč. zák., nebyly tím však vyřízeny další důvody žalobní, pod b), c) uvedené, a nebyly probrány k tomu cíli směřující odvolací důvody neúplnosti řízení a nesprávného hodnocení důkazů.

Nezáleží na tom, že A. a M-ová byli zproštěni trestním nálezem z obžaloby pro zločin podvodu, spáchaného na žalobci v září 1926, po stránce civilněprávní hledíc na zjištěné okolnosti nelze pochybovati o tom, že byl tu A-em spáchán na žalobci civilněprávní podvod při uskutečnění zápůjčky 30.000 Kč M-ové bez včasného zápisu této zápůjčky na nemovitostech dlužnice, že se to odehrálo v kanceláři žalovaného za použití jeho tiskopisů a razítka a pod označením jeho kanceláře a jeho jména.

Ve sporu nebylo vysvětleno, jak je to možno, že žalovaný nedostal naň adresovaný dopis žalobcův, na nějž se odpovídá jménem žalovaného dopisem ze dne 21. srpna 1926, že nedostal urgenci předcházející dopisu z 15. listopadu 1926, proč neodpověděl ihned na doporučené dopisy ze dne 11. ledna 1927, 3. února 1927 a dopis ze 14. února 1927, ač z nich jako advokát musil poznati, že jde o velmi důležité věci knihovního zajištění známé mu klientky M-ové.

Poctivý styk v obchodování vůbec a tím spíše u advokáta vyžaduje, aby v takových naléhavých případech nenechal strany na něho se obracející v dlouhé nejistotě o stavu věci, a nesměl ve své kanceláři dopustiti, aby se dopisy na něho řízené dostaly do rukou nepovolaných nebo zůstaly bez povšimnutí, aby jeho tiskopisů a razítka nepovolaná osoba používala a jich zneužívala ke škodě třetích osob. I mlčení v takových případech čelí proti dobrým mravům tam, kde poctivost a víra přikazuje k okamžitému projevu, neboť včasnou odpovědí na žalobcův dotaz, nebo okamžitým pátráním ve věci mu naznačené, byl by mohl zabrániti aspoň částečně škodě žalobci přivoděné.

Trpěl-li žalovaný ve své advokátní kanceláři takové nepřístojnosti A-ovi, jenž byl dle jeho tvrzení pouhým klientem, jak je dovolatel tvrdí, aniž učinil vhodná opatření, a neopověděl-li ihned na došlé mu dopisy žalobci, aniž ospravedlnil své opominutí, bylo by lze usuzovati na jeho zavinění na škodě žalobcově s hlediska §§ 1295, 1297, 1299 obč. zák., neboť tím nedbal ani obyčejné ani odborné opatrnosti, jaká se vyžaduje v advokátské kanceláři.

Pokládá proto dovolací soud za relevantní okolnosti, jež nebyly odvolacím soudem probrány po stránce skutkové a s hlediska odvolacího důvodu nesprávného oceňování důkazů, a proto vyhověv dovolání, napadený rozsudek zrušil a věc vrátil odvolacímu soudu k doplnění a novému rozhodnutí (§ 510 c. ř. s.).